Lieta Nr.A420292922, AA43-0311-24/3
ECLI:LV:ADAT:2024:0604.A420292922.14.S

Administratīvā apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2024. gada 4. jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Sandra Gintere, tiesneses Laura Konošonoka un Linda Vīnkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Pārtikas un veterinārā dienesta labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2023. gada 2. jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – Dienests) 2022. gada 1. augustā saņēma Saulkrastu novada pašvaldības policijas iesniegumu, kurā lūgts izvērtēt /pers. B/ (turpmāk arī – trešā persona) piederošo trīs Vidusāzijas aitu šķirnes suņu, kuri 2022. gada 24. jūlijā uzbruka pieteicējas /pers. A/ sunim, to smagi sakožot, uzvedību (bīstamību).

Ar Dienesta 2022. gada 19. oktobra lēmumu Nr.47/22/2.7-25 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) /pers. B/ īpašumā esošie suņi /suns A/ (turpmāk – /suns A/), /suns B/ (turpmāk – /suns B/) un /suns C/ (turpmāk – /suns C/) nav atzīti par bīstamiem. Lēmums cita starp pamatots šādi.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 19. jūnija noteikumu Nr.428 „Kārtība, kādā suni atzīst par bīstamu, un prasības bīstama suņa turēšanai" (turpmāk – Noteikumi Nr. 428) 5.2. apakšpunktu suni var atzīt par bīstamu, ja tas uzbrucis citam dzīvniekam (mugurkaulniekam) un to ievainojis vai izraisījis tā nāvi. /pers. B/ suņi uzbruka pieteicējas sunim, bet pieteicēja nav iesniegusi veterinārmedicīniskās prakses iestādes izziņu par sunim nodarītajiem ievainojumiem. Līdz ar to neizpildās normā noteiktie priekšnoteikumi suņu atzīšanai par bīstamiem.

Saskaņā ar Noteikumu Nr. 428 5.3. apakšpunktu suni var atzīt par bīstamu, ja tas ir agresīvs un rada draudus cilvēkam vai citam dzīvniekam (mugurkaulniekam). No suņu bīstamības izvērtēšanas komisijas, kas izveidota ar Dienesta ģenerāldirektora rīkojumu (turpmāk – Komisija), 2022. gada 28. septembra atzinuma (turpmāk – Atzinums) un uzņemtajiem videomateriāliem konstatējams, ka izvērtēšanas laikā /pers. B/ suņi neizrādīja agresijas izpausmes, tie ir kontrolējami, tādējādi nav pamata uzskatīt, ka suņi ir bīstami.

2022. gada 24. jūlija notikumam bija negadījuma raksturs. Komisija /pers. B/ ir mutiski izskaidrojusi dzīvnieka īpašnieka tiesības, pienākumus un atbildību, un tas ir pietiekami, lai sasniegtu leģitīmo mērķi – adresāta audzināšana likuma paklausības garā –, kā arī /pers. B/ ir saukta pie administratīvās atbildības Dzīvnieku aizsardzības likumā noteiktajā kārtībā.

[2] Pieteicēja iesniedza pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, trešās personas suņus atzīstot par bīstamiem, izdošanu, norādot turpmāko.

[2.1] Saulkrastu novada pašvaldības policija Dienestam nosūtīja sakostā suņa fotogrāfijas un čeku, kas apliecina suņa ārkārtas ārstēšanas faktu. Dienests atsaucās uz lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu. Līdz ar to nav patiess apgalvojums, ka iestādes rīcībā nav pierādījumu par pieteicējas sunim nodarītajiem ievainojumiem.

[2.2] No pārsūdzētā lēmuma nav saprotams, kā tika konstatēts, ka suņi ir kontrolējami. Dienests nav ņēmis vērā suņu sugu, izmērus, spēku un iespējamā kaitējuma smagumu, ja uzbrukums atkārtotos.

Notikušā negadījuma apstākļi, kad suņi izrāvās no saimnieces rokām, uzbruka pieteicējas sunim, kurš neizrādīja nekādas agresijas pazīmes, neklausīja saimnieces komandām un kurus izdevās atvilkt no pieteicējas suņa tikai ar sišanu un gulšanos virsū, neļauj saprātīgi runāt par to, ka suņi ir kontrolējami. Pieteicējas ieskatā /pers. B/, kura suņus regulāri ved pastaigā viena pati, nevar kontrolēt vairākus tik liela auguma un fiziski spēcīgus suņus, tostarp, kā konstatēja Dienests, neapmācītu suni ar nestabilu nervu sistēmu. Tādēļ negadījumu novēršanai suņiem ārpus nožogotas teritorijas ir jāliek uzpurņi, un šāda prasība nav pārspīlēta.

[2.3] Pieteicēja uzskata par nepamatotu Dienesta secinājumu, ka administratīvā soda uzlikšana ir pietiekams ietekmēšanas līdzeklis, lai novērstu kaitējumu nākotnē. Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā /pers. B/ nav atzinusi savu vainu, kā arī joprojām viena pati ved pastaigā vairākus suņus.

Dienests nav izpildījis pienākumu nodrošināt bīstamu suņu īpašu turēšanas režīmu un novērsis atkārtota uzbrukuma

iespējamību.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2023. gada 2. jūnija spriedumu pieteikums noraidīts, motivējot šādi.

[3.1] Dzīvnieku aizsardzības likuma 5.[1] panta pirmā daļa noteic, ka suni par bīstamu atzīst Dienesta izveidota suņa uzvedības izvērtēšanas komisija. Atbilstoši likuma 10. panta 11. punktam Ministru kabinets nosaka kritērijus un kārtību, kādā suni atzīst par bīstamu, nosaka turpmāko rīcību ar to un prasības bīstama suņa turēšanai.

Atbilstoši Noteikumiem Nr. 428 suņa izvērtēšana tiek uzsākta pēc iesnieguma par suņa uzbrukumu vai agresivitāti saņemšanas (6. un 7. punkts). Suņa uzvedības izvērtēšanai Dienests izveido komisiju, kuras sastāvā iekļauj divus speciālistus suņu apmācības un uzvedības jomā un praktizējošu veterinārārstu, un organizē tās darbu (12. punkts). Komisija suņa uzvedību izvērtē, modelējot sadzīves situācijas, pārbauda tā paklausību un socializāciju atbilstoši Dienesta izstrādātajām (*acīmredzot domāts apstiprinātajām*) pārbaudes metodēm, ko izstrādājuši speciālisti suņu uzvedības jautājumos (17. un 18. punkts). Pēc suņa uzvedības izvērtēšanas komisija sagatavo atzinumu, kurā ietver vienu no šādiem ieteikumiem: 1) neatzīt suni par bīstamu; 2) atzīt suni par bīstamu, nosakot turpmāko rīcību ar to (15.5. apakšpunkts). Savukārt Dienests, pamatojoties uz komisijas sniegto atzinumu, pieņem vienu no šādiem lēmumiem: 1) neatzīt suni par bīstamu; 2) atzīt suni par bīstamu, nosakot turpmāko rīcību ar to (19. punkts).

Tiesa secināja, ka suņa uzvedību izvērtē komisija, savukārt administratīvo aktu sagatavo un izdod Dienests, tādējādi Atzinums kopā ar pārsūdzēto lēmumu veido administratīvā akta pamatojumu.

[3.2] Lietā ir strīds par to, vai Dienests pamatoti /pers. B/ suņus nav atzinis par bīstamiem.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) attiecībā uz Noteikumu Nr. 428 15.2. apakšpunkta piemērošanu ir norādījis, ka, iztrūkstot konkrētākam normatīvajam regulējumam, jautājums par to, cik detalizēta veselības novērtēšana veicama katrā konkrētajā gadījumā, ir komisijas, kurā atbilstoši Noteikumu Nr. 428 12.1.2. apakšpunktam ietilpst arī praktizējošs veterinārārsts, novērtējuma objekts. Līdzīgi kā attiecībā uz komisijas novērtējumu par to, vai suns ir bīstams vai nav, tiesa ir ierobežota arī šādas iestādes novērtējuma brīvības pārbaudē (*2019. gada 19. marta sprieduma Nr. SKA-383/2019, A420341615, 6. punkts*).

Novērtējuma brīvības gadījumā tiesa tikai pārbauda, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda vai būtiski procesuālie pārkāpumi. Lietderības apsvērumi novērtējuma brīvības gadījumā nav jāizdara, un tiesa attiecīgi tos nevar pārbaudīt (*sal. Senāta 2017. gada 22. septembra sprieduma Nr. SKA-767/2017, A420263915, 11. punkts ar atsauci uz Senāta 2013. gada 11. janvāra sprieduma Nr. SKA-53/2013, A42680309, 8. punktu*).

Tiesa nevar iejaukties iestādes novērtējuma brīvībā, bet ir kompetenta pārbaudīt, vai nav pieļautas acīmredzamas kļūdas vērtējumā un vai nav konstatējama iestādes patvaļa (*Senāta 2020. gada 9. oktobra rīcības sēdes lēmuma Nr. SKA-508/2020, A420183018, 4. punkts*).

Tiesa konstatēja, ka lietā ir jāpārbauda, vai Komisija un attiecīgi pēc tam Dienests nav pieļāvuši acīmredzamas kļūdas suņu bīstamības novērtēšanā, nav pārkāpuši procesuālos noteikumus un vai nav konstatējama iestādes patvaļa.

[3.3] Saskaņā ar Noteikumu Nr. 428 5. punktu suni var atzīt par bīstamu, ja tas: 1) uzbrucis un nodarījis vieglu, vidēji smagu vai smagu miesas bojājumu cilvēkam vai izraisījis viņa nāvi (1. apakšpunkts); 2) uzbrucis citam dzīvniekam (mugurkaulniekam) un to ievainojis vai izraisījis tā nāvi (2. apakšpunkts); 3) ir agresīvs un rada draudus cilvēkam vai citam dzīvniekam (mugurkaulniekam) (3. apakšpunkts).

Tiesa konstatēja, ka /pers. B/ suņi 2022. gada 24. jūlijā netālu no /adrese/, publiskā teritorijā uzbruka pieteicējas Angļu kokerspaniela šķirnes sunim un sakoda to (*lietas 11.–12. lapa*). Līdz ar to ir iestājušies Noteikumu Nr.428 5.2. apakšpunktā minētie apstākļi, lai tiktu izvērtēta trešās personas suņu bīstamība.

Dienests pārsūdzētajā lēmumā norādīja, ka nav izpildījušās visas minētajā tiesību normā norādītās pazīmes, proti, nav pierādījumu, ka pieteicējas sunim ir nodarīti miesas bojājumi. Tomēr, tā kā ir konstatējamas Noteikumu Nr. 428 5.3. apakšpunkta pazīmes (suns ir agresīvs un rada draudus cilvēkam vai citam dzīvniekam (mugurkaulniekam)), Dienests uzskatīja, ka bija pamats vērtēt /pers. B/ suņu bīstamību.

Pieteicēja norāda, ka Dienests nepamatoti nav konstatējis, ka pieteicējas sunim trešās personas suņu uzbrukuma rezultātā ir nodarīti miesas bojājumi, jo to apliecina lēmums administratīvā pārkāpuma lietā, kurā ir pierādīts, ka trešās personas suņi ir nodarījuši fizisku kaitējumu pieteicējas sunim, to stipri sakožot (krūšu kurvis, vēders), par ko lietā ir foto materiāls un sunim sniegtās medicīniskās palīdzības izmaksas apliecinošs dokuments (*lietas 12. lapa*).

Tiesa minētajam pieteicējas argumentam piekrita, jo Noteikumi Nr. 428 nenoteic, ar kādiem pierādījumiem un dokumentiem ir apstiprināms fakts, ka sunim cita suņa uzbrukuma rezultātā ir radīti miesas bojājumi, proti, noteikumi neparedz, ka to var pierādīt tikai ar veterinārās iestādes izziņu. Konkrētajā gadījumā administratīvā pārkāpuma lietā bija iesniegtas sakostā suņa fotogrāfijas (*lietas 51. lapa*) un čeks par veterinārārsta pakalpojumiem (*lietas 52. lapa*), kas kopsakarā ar administratīvā pārkāpuma lietā sniegtajiem pieteicējas un trešās personas paskaidrojumiem apliecina pieteicējas sunim nodarīto miesas bojājumu esību. Tādējādi nav pamatots Dienesta secinājums, ka, ievērojot to, ka pieteicēja neiesniedza veterinārārsta izziņu par viņas sunim nodarīto miesas bojājumu raksturu, nav pierādīta to esība.

Vienlaikus tiesa konstatēja, ka Dienests 2022. gada 3. augustā uz pieteicējas e-pasta adresi */elektroniskā pasta adrese/* (pretēji pieteikumā (*acīmredzot domāts paskaidrojumā*) norādītajam, ka vēstule sūtīta uz adresi, kur pieteicēja nedzīvo) nosūtīja lūgumu iesniegt veterinārārsta izziņu par viņas sunim sniegto medicīnisko palīdzību un miesas bojājumu aprakstu (*lietas 34.–35. lapa*), taču līdz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai Dienests šo informāciju nebija saņēmis.

2023. gada 12. maijā pieteicēja tiesā iesniedza SIA „Dr. Beinerts" 2023. gada 17. aprīļa izziņu Nr.2023/04-601 (*lietas 102. lapa*), kurā ir norādīts par sunim 2022. gada 24. jūlijā konstatētajiem miesas bojājumiem – ribu apvidū kostas plēstas

brūces, saplēsti (kreisā pusē) starpribu muskuļi, kostas brūces paslēpenē (labā pusē), veikta operācija.

Ievērojot minēto, tiesa atzina, ka pastāv gan Noteikumu Nr. 428. 5.2. apakšpunktā, gan 5.3. apakšpunktā norādītie apstākļi, lai Dienestam būtu pienākums vērtēt suņu bīstamību.

[3.4] Noteikumu Nr. 428 12. punktā paredzēts, ja ir iesniegti pietiekami pierādījumi par suņa uzbrukumu vai saņemta šo noteikumu 7. punktā minētā informācija, Dienests izveido komisiju attiecīgā suņa uzvedības izvērtēšanai.

Tiesa secināja, ka uzbrukuma fakts pats par sevi nav vienīgais nosacījums, lai atzītu suni par bīstamu. Lai izvairītos no tā, ka suņa atzīšanai par bīstamu kalpo vienīgi konkrēts uzbrukuma fakts, kam var būt arī gadījuma raksturs, Noteikumi Nr. 428 kā obligātu nosacījumu paredz, ka Dienests pēc attiecīga iesnieguma saņemšanas izveido komisiju suņa uzvedības izvērtēšanai.

Ar Dienesta ģenerāldirektora 2022. gada 31. augusta rīkojumu Nr.168 izveidota Komisija, kuras sastāvā iekļauta praktizējoša veterinārārste /pers. C/, kinologi /pers. D/ un /pers. E/ (*lietas 45. lapa*).

Pārbaudot suņu novērtēšanas procesu, tiesa nekonstatēja Komisijas pieļautus procesuālos pārkāpumus.

Par 2022. gada 28. septembrī veikto /pers. B/ suņu bīstamības izvērtēšanu Komisija sastādīja Atzinumu (*lietas 60.–67. lapa*), kurā konstatēts, ka /suns C/ un /suns A/ ir daļēji apmācīti un kontrolējami, bet /suns B/ ir ar nestabilu nervu sistēmu, nav apmācīts, bet ir kontrolējams. /suns B/ baiļu sindroms, iespējams, ir izveidojies iepriekšējā dzīves periodā patversmē vai vēl pirms tam. Suņi ir daļēji socializēti, reakcija uz cilvēkiem dažādās situācijās ir bailīga, bet bez agresijas pazīmēm, tieši pretēji, izvairīga. Suņu reakcija uz citiem suņiem ir neitrāla. Suņi nav atzīstami par bīstamiem. Atzinumā norādīts, ka suņa reakcijas pārbaude līdzīgā situācijā, kādā suns atradies konflikta brīdī, nav īstenojama. Suņa turētājam ieteikts uz privātīpašuma žoga izvietot brīdinājuma zīmi „Uzmanību – suns!", turpināt suņu apmācību un socializāciju, kā arī konsultēties ar profesionālu kinologu, kurš specializējas baiļu sindroma kontrolē.

Tiesai, iepazīstoties ar lietas materiāliem pievienoto videomateriālu, neradās šaubas, ka Komisija ir veikusi suņu uzvedības izvērtēšanu atbilstoši Noteikumu Nr. 428 18. punktā minētajiem kritērijiem un suņa uzvedības izvērtēšanas metodikai.

[3.5] Pieteicēja nepiekrīt Komisijas secinājumiem, norādot, ka nav loģiski konstatēt, ka suns ir ar nestabilu nervu sistēmu, nav apmācīts, un vienlaikus konstatēt, ka tas ir kontrolējams.

Noteikumu Nr. 428 18. punkts noteic, ka Komisija suņa uzvedību izvērtē ar Dienesta apstiprinātām pārbaudes metodēm, ko izstrādājuši speciālisti suņu uzvedības jautājumos saskaņā ar šādiem kritērijiem: suņa reakcija uz nepazīstama cilvēka tuvošanos; suņa reakcija uz straujām garāmgājēja kustībām, pēkšņi radītu troksni, svešas smaržas kairinājumiem, ko rada dzīvā vai nedzīvā daba; suņa reakcija uz nejaušiem vai apzinātiem statiskiem vai kustīgiem priekšmetiem; suņa reakcija uz nepazīstamu suni; suņa paklausība īpašniekam vai turētājam iepriekš minētajās situācijās.

Komisija ir pārbaudījusi suņa uzvedību saskaņā ar minētajiem kritērijiem suņa dzīves teritorijā un ārpus suņa dzīves teritorijas īpašnieka vai turētāja klātbūtnē un bez īpašnieka vai turētāja klātbūtnes.

Tiesa, pārbaudot Komisijas un Dienesta secinājumus kopsakarā ar videomateriālā fiksēto suņu uzvedību, nekonstatēja acīmredzamas kļūdas vai patvaļu suņu bīstamības novērtēšanā. Tas, ka pieteicēja nepiekrīt Dienesta veiktajam novērtējumam, neliecina, ka novērtējums nav pamatots un ir patvaļīgs.

[3.6] Pieteicēja ieskatā Dienests nav ņēmis vērā to, ka, ja suns izjūt bailes, pastāv iespējamība, ka tas aizstāvēsies uzbrūkot. Viņa norāda, ka nav ņemta vērā suņu suga, izmēri, spēks un iespējamās sekas uzbrukuma gadījumā, kā arī nav vērtēta suņu uzvedība barā.

Atbilstoši Noteikumu Nr. 428 18. punktam ne Komisijai, ne Dienestam, novērtējot suņa uzvedību, nav jāņem vērā suņa izmēri, spēks, suga un iespējamās sekas uzbrukuma gadījumā. Tāpat nav noteikts, ka ir jāvērtē suņa uzvedība barā vai cietušajam sunim nodarīto ievainojumu raksturs, līdz ar to pieteicējas iebildumi nav pamatoti. Vienlaikus tiesa norādīja, ka Komisija vērtēja arī suņu uzvedību barā, kas fiksēts videofailā MOV009.MOD, kurā redzams, ka visu trīs suņu uzvedība ir pārbaudīta atbilstoši Noteikumu Nr. 428 18. punktā ietvertajiem kritērijiem, tai skaitā situācijā, kad pretī nāk gājējs ar svešu suni (suņu reakcija bija neitrāla).

Attiecībā uz iespējamo suņa aizsargāšanos, izjūtot bailes, Noteikumi Nr. 428 neparedz šāda kritērija vērtēšanu. Vienlaikus no Atzinuma izriet, ka /suns B/ situācijās, kad izjuta bailes, neizrādīja agresivitātes pazīmes, tieši pretēji, uzvedība bija izvairīga, cenšoties atkāpties. No videoierakstiem arī redzams, ka situācijā, kad sunim bija bailes un nebija, kur atkāpties (aizmugurē bija žogs), tas neizrādīja agresivitātes pazīmes, līdz ar to Dienestam nebija pamata konstatēt, ka suns ir bīstams.

[3.7] Tiesa jau iepriekš norādīja, ka uzbrukuma fakts pats par sevi nav vienīgais nosacījums, lai atzītu suni par bīstamu. Uzbrukumam var būt arī gadījuma raksturs, tādēļ Noteikumi Nr. 428 paredz, ka tiek izveidota komisija suņa uzvedības izvērtēšanai. No lietā esošās suņu uzvedības izvērtēšanas metodikas, kas ietverta Atzinumā, tiesa konstatēja, ka uzvedības kritēriji sastādīti pēc kinoloģiskās apmācības literatūras.

Ņemot vērā minēto, pieteicējas iebildumus par to, ka suņu bīstamības izvērtēšana veikta citādos apstākļos, nekā notika uzbrukums viņas sunim, tiesa atzina par nepamatotiem.

Tiesa norādīja, ka trešās personas suņu bīstamību izvērtēja Komisija, kurā, lai izvairītos no vienpusēja lēmuma pieņemšanas, ir ietverti vairāki nozares speciālisti. Komisijas secinājumi balstās uz Komisijas locekļu speciālajām zināšanām un pieredzi.

Tiesa atzina par nepamatotiem pieteicējas iebildumus par to, ka Dienestam bija jāvērtē, vai pastāv ticama iespējamība, ka nākotnē suņi varētu kādam uzbrukt un, tikai secinot, ka tādas iespējamības nav, suņi varētu netikt atzīti par bīstamiem. Komisijai un Dienestam ir jāvērtē, vai saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem ir pamats atzīt suni par bīstamu, savukārt pieteicējas norādītais apstāklis nav ietverts kā vērtējamais kritērijs.

Izvērtējot Atzinumu un pārsūdzēto lēmumu to savstarpējā kopsakarā, tiesa nekonstatēja acīmredzamas kļūdas suņu uzvedības novērtējumā. Raksturotās suņu uzvedības izpausmes pret cilvēkiem un citiem suņiem sakrīt ar videomateriālā redzamajām, savukārt to novērtējums ir loģisks un pamatots. Tiesai atzina, ka nav pamata apšaubīt Komisijas un Dienesta izdarītos secinājumus.

[3.6] Tiesa nekonstatēja pamatu uzlikt Dienestam par pienākumu pieņemt lēmumu par /pers. B/ suņu atzīšanu par bīstamiem, līdz ar to pieteikumu noraidīja.

[4] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, norādot, ka atbilstoši Noteikumu Nr. 428 normām uzbrukuma fakts pats par sevi var būt pamats konstatēt suņa bīstamību. Pieteicējas ieskatā, ja suns ir uzbrucis, neesot reālam apdraudējumam un neprovocēti, tas ir jāatzīst par bīstamu, jo ar augstu ticamības pakāpi var paredzēt, ka tādos pašos apstākļos suns var atkārtoti uzbrukt. Suņa uzvedības izvērtēšanas komisijai ir jāpārbauda, vai suņa uzbrukums nebija izprovocēts, vai suns uzbrukuma gadījumā ir kontrolējams un uzbrukumu iespējamība nākotnē, nevis suņa uzvedība atšķirīgās situācijās. Izvērtējumā ir jāņem vērā suņa šķirne un izmērs.

Pieteicēja uzskata, ka, tā kā Dienests nekonstatēja, ka uzbrukums sunim ir noticis, pārsūdzēto lēmumu nevar atzīt par tiesisku. Dienests nepamatoti nevērtēja trešās personas suņu uzbrukuma cēloņus un raksturu, suņu uzvedību tādos pašos apstākļos, kādos notika uzbrukums pieteicējas sunim, piemēram, uzvedību barā, sunim nodarītos ievainojumus.

Pieteicēja vēlas, lai suņu izvērtējums tiktu veikts atkārtoti.

Pieteicējas ieskatā Dienests nepamatoti uzskata par pieļaujamu suņu uzvedību, izjūtot bailes no tā vien, ka pretī nāca ievērojami mazāks suns, un barā tam uzbrūkot, un to dēvē par negadījumu, kas nav juridisks jēdziens. Suņa bīstamības novērtēšanas jēga un mērķis ir panākt suņa turēšanu veidā, kas nerada apdraudējumu cilvēkiem un dzīvniekiem. /pers. B/ suņu vešana pastaigās ar uzpurņiem un kakla siksnām ļautu šo mērķi sasniegt.

[5] Dienests paskaidrojumā nepiekrita Administratīvās rajona tiesas spriedumā secinātajam, ka ir izpildījušies Noteikumu Nr. 428 5.2. apakšpunktā noteiktie priekšnoteikumi suņu atzīšanai par bīstamiem. Pirmkārt, tiesa vērtējusi tostarp pierādījumus, kurus pieteicēja iesniedza tikai tiesā, turklāt bez attaisnojoša iemesla nokavējot tiesas noteikto termiņu. Otrkārt, tiesa nav konstatējusi, kurš vai kuri no /pers. B/ suņiem un kādus konkrēti bojājumus pieteicējas sunim nodarīja. No iesnieguma Saulkrastu novada pašvaldības policijai izriet, ka bojājumus nodarīja tikai viens no suņiem.

Iestāde uzskata, ka tiesas spriedums pārējā daļā ir pareizs. Uzbrukuma fakts pats par sevi nevar būt pietiekams pamats suni atzīt par bīstamu. Trešās personas suņu izvērtējums veikts atbilstoši Noteikumu Nr. 428 prasībām.

Motīvu daļa

[6] Lietā noskaidrojams, vai trešās personas suņus ir pamats atzīt par bīstamiem, ņemot vērā 2022. gada 24. jūlija notikumu, proti, tika sakosts pieteicējas suns.

Apgabaltiesa konstatē, ka centrālais strīdus jautājums ir, vai fakts, ka notika uzbrukums citam sunim, pats par sevi var būt pamats Dienestam Noteikumu Nr. 428 kārtībā suni atzīt par bīstamu. Vienlaikus ir novērtējami kritēriji, saskaņā ar kuriem ir izvērtējama suņa, kas veica uzbrukumu citam sunim, uzvedība.

[7] No lietas materiāliem apgabaltiesa konstatē šādus apstākļus.

/pers. F/ ar 2022. gada 25. jūlija iesniegumu vērsās Saulkrastu pašvaldības policijā, norādot, ka viņa sievai (pieteicēja) pieder kokerspaniela šķirnes sieviešu dzimuma suns. 2022. gada 24. jūlija vakarā ap plkst. 17.40 viņš ar suni devies pastaigā, gājiena mērķis bijusi blakus esošā zaļā zona – pļava pie /Nosaukums/ upes. Izejot no sētas, turējis suni pavadā, bet, ieejot zaļajā zonā, suni palaidis, un tas aizskrējis pa celiņu uz upes pusi. Šajā zaļajā zonā Saulkrastu novadā ir atļauts sunim atrasties bez pavadas. Vietā, kur sākas celiņš lejā uz upi, ir saauguši biezi krūmi, tāpēc sākotnēji nebijis redzams, ka no upes pa celiņu augšā dodas divi padzīvojuši cilvēki ar trim lieliem suņiem, kuriem nebija uzpurņu. Viens no suņiem, kuru pavadā veda sieviete, izrāvies no saimnieces rokām un skrējis pieteicējas suņa virzienā, tad sakampis to zobos un sācis plosīt. /pers. F/ nav ievērojis, vai arī pārējie suņi izrāvās no saimnieku rokām, vai pievilka viņus tuvāk klāt notikuma vietai, bet pieteicējas sunim mēģinājuši iekost visi trīs suņi. Abi saimnieki centušies suņus savaldīt, bet uz saucieniem tie nav reaģējuši, tad saimnieki sākuši fiziski ietekmēt suņus un centušies vilkt prom no pieteicējas suņa, bet sākotnēji tas izdevies tikai uz brīdi. Vēlāk, aktīvāk piedaloties vīrietim, suņus izdevies atvilkt no pieteicējas suņa.

Uzbrukuma rezultātā pieteicējas suns ticis smagi savainots, jo sakosts vēders un kājas, pārkosts krūšu kurvis (vaļēja brūce). Savainotais suns ticis nogādāts Dr. Beinerta veterinārajā klīnikā un sunim veikta operācija – sašūts krūšu kurvis un veiktas citas nepieciešamās manipulācijas, kuru kopējās izmaksas bija 634 *euro*.

Pieteicēja 2022. gada 27. jūlija iesniegumā (*lietas 74. lapa)* lūgusi Saulkrastu pašvaldības policiju atzīt viņu par cietušo administratīvā pārkāpuma procesā, norādījusi, ka cietis viņai piederošs suns un ka suņu uzbrukuma rezultātā radušies mantiskie zaudējumi 634,60 *euro* par Dr. Beinerta veterinārajā klīnikā veikto suņa ārstēšanu, ko apliecina pievienotā čeka kopija.

Pieteikumā ietverts lūgums atcelt pārsūdzēto lēmumu un vienlaikus norādīts, ka Dienests nav izpildījis savu publisko tiesību sfērā uzlikto pienākumu nodrošināt bīstamiem suņiem īpašu to turēšanas režīmu.

2023. gada 12. maija paskaidrojumā Administratīvajai rajona tiesai pieteicēja norādījusi, ka viņas mērķis ir panākt, lai trīs pārbaudāmie suņi pastaigās kopā tiek vesti ar uzpurņiem un attiecīgām kakla siksnām, kas norāda uz iespējami agresīvu

rīcību. Tas nepieciešams, lai novērstu iespējamu cilvēku un dzīvnieku apdraudējumu nākotnē. Vienlaikus pieteicēja norādījusi, ka konkrētās lietas apstākļos Dienesta veiktās suņu pārbaudes nevar atzīt par atbilstošām un pietiekamām, tādēļ izvērtējums ir jāatkārto.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumu izskatāmā lieta ierosināta par Dienesta labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. B/ īpašumā esošie suņi (/suns A/, /suns B/ un /suns C/) tiktu atzīti par bīstamiem. Pieteicēja lietā nav iebildusi šādam viņas prasījuma formulējumam.

Apelācijas sūdzībā pieteicēja norādījusi apstākļus un argumentus analoģiskus pieteikumā minētajiem un to, ka vēlas panākt, lai pārsūdzētais lēmums tiktu atcelts un trīs pārbaudāmie trešās personas suņi pastaigās tiktu vesti ar uzpurņiem un attiecīgās kala siksnās.

Tādējādi, kā to pamatoti konstatējusi pirmās instances tiesa, pieteicējas prasījums lietā ir vērsts uz to, lai trešās personas suņi tiktu atzīti par bīstamiem.

[8] Izvērtējusi Administratīvās rajona tiesas sprieduma motivāciju, apgabaltiesa atzīst par pareizu Noteikumu Nr. 428 interpretācijā balstīto tiesas secinājumu, ka suņa uzbrukuma citam dzīvniekam (sunim) fakts pats par sevi nav pamats konkrēto suni atzīt par bīstamu. Tāpat tiesa pareizi konstatēja suņa uzvedības izvērtēšanas kārtību un kritērijus (Noteikumu Nr. 428 17. un 18. punkts) un, pārbaudījusi lietas faktiskos apstākļus un novērtējusi lietas materiālos esošos pierādījumus, pamatoti atzina, ka /pers. B/ suņu uzvedības izvērtēšana ir notikusi atbilstoši Noteikumu Nr. 428 prasībām, tādēļ nav konstatējams pamats pieteicējas prasītā administratīvā akta izdošanai.

Tā kā Administratīvās rajona tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir pareiza un pilnībā pietiekama, apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas spriedumā veiktajam lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

Apgabaltiesa papildus norāda turpmāko.

[9] Dzīvnieku aizsardzības likuma 5. panta otrā daļa noteic dzīvnieka īpašnieka pienākumu, tostarp, rūpēties par labvēlīgu sabiedrības attieksmi pret viņa īpašumā esošo dzīvnieku (2. punkts) un nodrošināt, lai dzīvnieks netraucētu un neapdraudētu cilvēkus vai citus dzīvniekus (3. punkts).

Konstatējams, ka trešā persona ir administratīvi sodīta saskaņā ar šā likuma 58. pantu par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu, ar ko citam dzīvniekam nodarīts fizisks kaitējums. Saulkrastu novada domes Administratīvās komisijas (turpmāk – Administratīvā komisija) lēmumā (*lietas 11.–12. lapa*) cita starpā norādīts uz /pers. B/ kā suņu īpašnieces pienākumu pārzināt konkrētās suņu šķirnes raksturīgās īpašības un nodrošināt, ka dzīvnieks ārpus mājas nerada draudus citu dzīvnieku drošībai, veselībai un dzīvībai. Šis lēmums pamatots ar Ministru kabineta 2006. gada 4. aprīļa noteikumu Nr. 266 „Labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņa apmācībai" tiesību normām.

Minēto Ministru kabineta noteikumu normas cita starp noteic labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, kā arī suņa apmācībai un mājas (istabas) dzīvnieka īpašnieka un turētāja tiesības un pienākumus (1. punkts).

Apgabaltiesa no lietas materiāliem konstatē, ka trešā persona savu vainu administratīvā pārkāpuma, kas saistīts ar suņu īpašnieka pienākumu nepienācīgu pildīšanu, izdarīšanā ir atzinusi daļēji un minēto lēmumu nav pārsūdzējusi. Tas norādīts viņas 2022. gada 27. decembra paskaidrojumā pirmās instances tiesai (*lietas 90. lapa*), proti, trešā persona norāda, ka atzīst administratīvā pārkāpuma lietā konstatētā incidenta esību, bet neuzskata, ka vainīga ir tikai viņa, jo pieteicējas suns, kurš bija bez pavadas, riedams skrējis viņiem virsū. /pers. B/ suns izrāvies, tā rezultātā zaļajā zonā (apmēram 20 metrus no ielas) notika incidents. Tā bijusi trešās personas suņu aizsargreakcija, aizsargājot viņu un viņas vīru.

[10] Suņa bīstamības izvērtējuma mērķis ir noskaidrot, vai konkrētais suns ir bīstams. Secīgi, ja speciālistu atzinumā tiek konstatēts, ka suns ir bīstams, Dienesta pienākums ir savas kompetences ietvaros pieņemt lēmumu, lai novērstu turpmāk iespējamu cilvēku vai citu dzīvnieku apdraudējumu. Minētais izriet no Noteikumu Nr. 428 20., 22. un 23. punkta.

Noteikumu Nr. 428 5. punkts paredz, ka suni var atzīt par bīstamu, ja tas: 1) uzbrucis un nodarījis vieglu, vidēji smagu vai smagu miesas bojājumu cilvēkam vai izraisījis viņa nāvi (1. apakšpunkts); 2) uzbrucis citam dzīvniekam (mugurkaulniekam) un to ievainojis vai izraisījis tā nāvi (2. apakšpunkts); 3) ir agresīvs un rada draudus cilvēkam vai citam dzīvniekam (mugurkaulniekam) (3. apakšpunkts).

Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka 5.2. apakšpunkta tiesību normas tiesiskais sastāvs prasa noskaidrot, ka konkrēts suns ir uzbrucis citam dzīvniekam, to ievainojot vai izraisot tā nāvi. Dienests vienlaikus secināja, ka lietā nav pierādījumu par pieteicējas sunim nodarītajiem ievainojumiem.

Apgabaltiesa šo secinājumu atzīst par kļūdainu, ievērojot pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, kurai apgabaltiesai pievienojusies.

Tiesa secinājumu, ka Dienests nepamatoti nav konstatējis, ka pieteicējas sunim trešās personas suņu uzbrukuma rezultātā ir nodarīti miesas bojājumi, izdarīja, balstoties uz administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem. Dienesta rīcībā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī bija šīs lietas materiāli, tostarp /pers. F/ 2022. gada 25. jūlija iesniegums ar konkrētā notikuma aprakstu, kam pievienoti fotoattēli un čeka kopija, un pieteicējas 2022. gada 27. jūlija iesniegums, kas adresēti Saulkrastu pašvaldības policijai (*lietas 58. lapa*). Savukārt 2022. gada 26. augustā tika pieņemts Administratīvās komisijas lēmums par soda piemērošanu trešajai personai, kurā cita starpā norādīts par pieteicējas sunim sniegto medicīnisko palīdzību veterinārajā klīnikā un ar to saistītajiem izdevumiem, kas sākotnēji saskaņā ar Administratīvajā komisijā iesniegto

čeku bija 634,60 *euro*. Tiesa spriedumā atsaucās uz pieteicējas iesniegtajiem pierādījumiem, kas vien papildus apstiprina faktu, ka uzbrukuma rezultātā viņas sunim tika nodarīti miesas bojājumi.

Ievērojot minēto, Dienesta paskaidrojumu argumentācija objektīvi nav saprotama.

Dienests uzsver, ka nav noskaidrots (noskaidrojams), tieši kurš (kuri) no suņiem uzbruka pieteicējas sunim. Tomēr, kā jau norādīts, pārsūdzētajā lēmumā vērtēta tikai pierādījumu par uzbrukuma rezultātā nodarītajiem ievainojumiem esība. Attiecībā uz uzbrukuma faktu Dienests, gluži pretēji, no administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem konstatējis, ka pieteicējas sunim ir uzbrukuši visi /pers. B/ suņi.

Pat ja Dienesta ieskatā nav bijis iespējams noskaidrot un arī tiesas procesā nav noskaidrots, kurš no suņiem uzbruka pieteicējas sunim (5.2. apakšpunkts), tas nav bijis šķērslis Dienestam atzīt, ka ir pamatots iemesls izvērtēt visu trešās personas suņu bīstamību, novērtējot, vai suņi ir agresīvi un rada draudus cilvēkiem un dzīvniekiem (5.3. apakšpunkts), un Dienests ir vērtējis visu /pers. B/ suņu bīstamību. Noteikumi Nr. 428 neparedz atšķirīgus suņa uzvedības izvērtēšanas kritērijus atkarībā no tā, kurš no šo noteikumu 5. punkta apakšpunktos nosauktajiem gadījumiem ir iestājies.

[11] Pieteicējas ieskatā trešās personas suņu izvērtēšana būtu veicama atkārtoti, jo suņu uzvedība nav vērtēta apstākļos, kādos notika uzbrukums pieteicējas sunim, un nav ņemta vērā suņu šķirne, izmērs, pieteicējas sunim nodarītie miesas bojājumi u.c. apstākļi.

Apgabaltiesa norāda, ka Noteikumu Nr. 428 18. punkts nepārprotami noteic, ka suņa uzvedību izvērtē ar Dienesta apstiprinātām pārbaudes metodēm, ko izstrādājuši speciālisti suņu uzvedības jautājumos, un saskaņā ar konkrētiem kritērijiem. Savukārt Komisijas locekļu profesionalitāti un zināšanas pieteicēja apelācijas sūdzībā nav apšaubījusi.

Apgabaltiesa uzsver, ka ir neiespējami atkārtot apstākļus, kādos notika uzbrukums pieteicējas sunim, tādēļ Noteikumi Nr. 428 paredz kārtību, kādā speciālisti veic konkrēta suņa uzvedības izvērtējumu un izdara secinājumu par to, vai suns ir uzskatāms par bīstamu. Fakts, ka ir noticis uzbrukums citam sunim, ir viens no noteikumos minētajiem apstākļiem, lai veiktu konkrētā suņa uzvedības izvērtējumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 245. pantu, 304. panta pirmo daļu, 307. un 309. pantu, 329. panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Pārtikas un veterinārā dienesta labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. B/ īpašumā esošie /suns A/, */suns B/* un */suns C/* tiktu atzīti par bīstamiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	Tiesnese	Tiesnese
S. Gintere	L. Konošonoka	L. Vīnkalna